

Dudok Fanni

KÖRNYEZETI NEVELÉS ÉS FENNTARTHATÓSÁG

Zádori Iván (2022, szerk.). *Környezeti nevelés és fenntarthatóság*. Pécsi Tudományegyetem, Pécs.

2022 őszén jelent meg Zádori Iván szerkesztésében és a Pécsi Tudományegyetem gondozásában a Környezeti nevelés és fenntarthatóság című könyv, amely az a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal segítségével jutott el hallgatókhoz, oktatókhoz és érdeklődő olvasókhoz.

A Magyar Energetikai és a Közmű-szabályozási Hivatal az elmúlt években több olyan programot is támogatott, amelynek felvállalt célja volt a társadalmi tudatformálás egy fenntarthatóbb, környezettudatosabb és nem utolsósorban energiatakarékosabb szemléletmód kialakításában. Ebbe a sorba illeszkedik jelen tanulmánykötet is, amely a Hivatal és a Pécsi Tudományegyetem közös projekt keretében valósult meg, melynek célja, hogy oktatási segédletként mutassa be a különböző vizsgált témaköröket, ezáltal tananyagként válik használhatóvá a pedagógusok és a pedagógusképzésben résztvevő hallgatók számára

A környezeti nevelési kérdések egyre hangsúlyosabban jelennek meg világszerte, fokozottabban jelentkeznek a globális, regionális és lokális-, a gazdasági-, a társadalmi- és a környezeti kihívások. A fenntarthatósággal kapcsolatos problémák és feladatok az oktatási programok és képzések meghatározó részévé válnak, így behálózza a pedagógusképzés területét is. A jövő pedagógusainak felkészítésénél, felkészülésénél ma már nem megkerülhetők azok az információk és tudáselemek, amelyek mindamelllett, hogy a jövőbeli pedagógusok szemléletmódját és attitűdjeit formálják, felkészíthetik a jövő generációit is a változásokhoz történő alkalmazkodásra. Ha ez a folyamat sikeres, e generációk felkészültebben, megfelelőbb kompetenciákkal, tudatos és aktív állampolgárként nagyobb eséllyel fognak tenni egy, a jelenleginél sokkal fenntarthatóbb világ megvalósítása érdekében.

A hiánypótló mű ezt a feladatot kívánja elősegíteni. A könyv a 21. század a gazdasági, társadalmi és környezeti kihívásait és a fenntarthatóságra nevelés alapkérdéseit mutatja be, az elméleti háttér felvázolása mellett fontos hangsúlyt helyezve arra, hogy e tudáselemek milyen formában hasznosíthatók és milyen jó gyakorlatokat eredményezhetnek az oktatás különböző szintjein és szinterein. A kiadvány első fejezetében a szerkesztő, Zádori Iván kijelöli a munka kereteit, ezt követően pedig, folytatva a szerkesztő gondolatmenetét, Molnár Blanka ismerteti a fenntartható fejlődés elméleti hátterét és 21. század fenntarthatósági kihívásait. A harmadik fejezetben Angler Kinga (Környezetgazdálkodás és környezettudatosság) mutatja be a környezetgazdálkodás alapjait és az erőforrásokkal történő gazdálkodás múltbeli és jelenlegi sajátosságait, ahol fontos szerepet kapnak az egyes környezeti elemek, a környezeti problémák ok-okozati kapcsolatai, valamint a természeti erőforrások fenntartható kezelési gyakorlatának kérdései is. A 4. és 5. fejezetekben Szentesné Nagy Éva ismerteti a fenntartható fejlődés óvodai kérdéseit (Környezettudatosság az óvodában; Fenntartható fejlődés, projektek az óvodában), ahol az elméleti alapok mellett a projektorientált tanulásszervezés módszertani kérdéseinek elemzésére is sor

kerül, jó gyakorlatok és személyes tapasztalatok bemutatásával. A 6. fejezetet jegyző Máté Andrea a lokalitás és energiatudatosság kérdéseit járja körül, továbbá az energia és környezettudatos nevelés sajátosságait mutatja be kisiskolás korban. A gyermekeket körülvevő lokalitásból kiindulva tekinti át a kisiskolások szűkebb és tágabb helyi környezetét és a hozzájuk kapcsolódó környezetterhelő problémákat, valamint a környezettudatos megoldásokat, amelyek befolyásolják a hozzájuk kapcsolódó energia-, vízhasználati-, fogyasztási-, vásárlási-, közlekedési szokásokat.

A könyv szisztematikusan járja körül a környezeti nevelés és a fenntarthatóság alapkérdéseit, tartalmát, tematikáját. A kötet gyakorlati fókuszát figyelembe véve válik módszertani kézikönyvként is használhatóvá, a pedagógusok, az oktatási és nevelési szakemberek, valamint a pedagógusképzésben hallgatók számára is. Az egyes fejezetek önálló kurzusok tananyagaként is beemelhetők az oktatásba. A kiadvány felvállaltan az alsófokú pedagógusképzésre koncentrálna, a szerkesztő és a szerzők figyelmét a jövőben remélhetőleg nem kerül majd el, hogy a környezeti oktatás feladatai nem érnek véget az óvodai és általános iskolai nevelést követően sem, ezért érdemes lehet a közép- és felsőoktatás esetében is feltérképezni a legfontosabb feladatokat és a jó gyakorlatokat. A 2022-ben kiadott könyv értelemszerűen nem reflektál a jelenlegi gazdasági, társadalmi folyamatokra, azonban egy esetleges második kiadás esetében ez előbb említett bővítési javaslat mellett e változások nyomán követése is kifejezetten indokolt. Ezen megjegyzések azonban elsősorban építő jellegű javaslatok, mintsem kritikai megjegyzések, hiszen a formai és tartalmi szempontokat is maximálisan teljesítő és kifejezetten szép kiállású könyv nem hiányozhat egyetlen pedagógusképző intézményből sem.